

ZÁKLADNÍ VOJENSKÝ ŘÁD

ze dne 8. prosince 2023

Základní řád ozbrojených sil České republiky

ČÁST PRVNÍ ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

Čl. 1

Předmět a rozsah úpravy

(1) Základní řád ozbrojených sil České republiky (dále jen „řád“) stanovuje z rozhodnutí prezidenta republiky, jako vrchního velitele ozbrojených sil, v souladu s čl. 63 odst. 1 písm. c) ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, § 5 písm. a) zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, a § 50 odst. 3 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění zákona č. 254/2002 Sb., pravidla výkonu vojenské činné služby, vztahy mezi vojáky v činné službě a podrobnou úpravu vojenského kázeňského práva.

(2) Ustanovení tohoto řádu jsou závazná pro vojáky a vojákyně v činné službě¹⁾ (dále jen „voják“) a v oblasti vojenského kázeňského práva též pro další osoby v postavení orgánů s kázeňskou pravomocí, jejichž pracovněprávní nebo služebněprávní vztahy se neřídí zákonem č. 221/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

(3) Ustanovení tohoto řádu se vztahují na vojáky, kteří konají službu v jednotkách mnohonárodních ozbrojených sil, a na další vojáky, kteří působí v zahraničí, nestanoví-li příslušný služební orgán svým rozkazem s ohledem na odlišná specifika výkonu služby jinak.

Čl. 2

Vojenská přísaha, vojenské hodnoty a bojový étos

(1) Vojenská přísaha²⁾ je vyjádřením svobodné vůle vojáka dodržovat a plnit povinnosti dané tímto řádem, právními a vnitřními předpisy. Naplňováním přísahy se příslušník ozbrojených sil České republiky zavazuje bránit Českou republiku a její hodnoty s nasazením svého života. Tento morální závazek klade na vojáka požadavek dodržovat základní morální a etické principy vojenské činné služby vycházející z vojenských hodnot a jejich nedílné motivační součásti bojovým étosem (příloha č. 1 k tomuto řádu).

(2) Voják skládá vojenskou přísahu v tomto znění: „Já, voják, vědom si svých občanských a vlasteneckých povinností, slavnostně prohlašuji, že budu věrný České republice. Budu vojákem statečným a ukázněným, budu plnit úkoly ozbrojených sil a budu dodržovat právní a vojenské předpisy. Svědomitě se budu učit ovládat vojenskou techniku a zbraně, připravovat se k obraně České republiky a budu ji bránit proti vnějšímu napadení. Pro obranu vlasti jsem připraven nasadit i svůj život. Tak přísahám!“.

(3) Složení vojenské přísahy potvrdí voják svým podpisem v dokumentu textu přísahy. Dokument se zakládá do osobního spisu vojáka.

¹⁾ § 1 odst. 5 zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění zákona č. 47/2016 Sb.

²⁾ § 3a zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění zákona č. 46/2016 Sb.

Čl. 78
Zranění a úmrtí vojáka

(1) Všichni velitelé jsou povinni dbát při všech činnostech na dodržování bezpečnostních opatření s cílem předcházet vzniku úrazů. V případě poškození zdraví vojáka postupují služební orgány v souladu s dotčenými právními a vnitřními předpisy⁴⁹⁾. Velitel nadřízeného útvaru je povinen poskytnout potřebnou součinnost.

(2) Jestliže při výkonu služby nebo v souvislosti s ním dojde k těžkému zranění vojáka, které má za následek dočasnou nebo trvalou neschopnost k výkonu služby nebo nemožnost dalšího plnění operačního úkolu v zahraniční operaci, anebo k jeho úmrtí, jedná se o událost, kterou je nutno hlásit stanoveným vedoucím zaměstnancům.

(3) Dojde-li k úmrtí vojáka při výkonu služby nebo v souvislosti s ní, je velitel útvaru, u něhož byl zemřelý zařazen na služební místo, povinen v co nejkratší době, nejdéle však do 24 hodin po úmrtí, osobně informovat pozůstalé o času a okolnostech úmrtí. K tomu velitel určí delegaci, ve které mohou být zařazeni také zejména psycholog a kaplan, popřípadě lékař vojenského poskytovatele zdravotních služeb nebo zdravotní sestra.

(4) Delegace projedná s pozůstalými místo a formu pohřbu. Zejména seznámí pozůstalé s možností uspořádání pohřebního obřadu s vojenskými poctami, projedná případná zvláštní přání a požádá o následné sdělení výběru pohřební služby. Delegace dále seznámí pozůstalé s finančními nároky vzniklými v souvislosti s úmrtím vojáka a poučí je o možnosti jejich uplatnění. V případě existence závazků zemřelého vůči zaměstnavateli předá delegace pozůstalým jejich přehled.

ČÁST OSMÁ
ZÁVĚREČNÁ A ZRUŠOVACÍ USTANOVENÍ

Čl. 79
Zrušovací ustanovení

Tímto řádem se zrušují

1. základní vojenský řád, Zákl-1 Základní řád ozbrojených sil České republiky,
2. základní vojenský řád č. 1/2011 Věstníku Ministerstva obrany, kterým se mění základní vojenský řád Zákl-1 Základní řád ozbrojených sil České republiky.

Čl. 80
Účinnost

Tento řád nabývá účinnosti dnem 1. dubna 2024.

Čj. MO 798259/2023-SPS MO

Prezident republiky
Ing. Petr P A V E L , M.A. v. r.

Předseda vlády
Prof. PhDr. Petr F I A L A , Ph.D., LL.M. v. r.

⁴⁹⁾ § 115 až 130 zákona č. 221/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

VOJENSKÉ HODNOTY A BOJOVÝ ÉTOS

Vojenské hodnoty

(1) Společně se striktně vymezenými ustanoveními normativní povahy je stejně důležité, aby se příslušník ozbrojených sil České republiky ztotožnil i s hlavními etickými zásadami, jež určují morální požadavky pro naplnění jeho poslání. Tyto požadavky jsou vtěleny do vojenských hodnot, se kterými se každý příslušník ozbrojených sil České republiky ztotožňuje a z nichž vychází nejen při plnění služebních úkolů a povinností, ale i v osobním životě. Ve vojenských hodnotách jsou obsaženy hlavní principy a normy chování v mírových i bojových situacích. Tyto vojenské hodnoty představují

- a) kázeň,
- b) statečnost,
- c) věrnost.

(2) Kázeň vyjadřuje úsloví „bud' ukázněný, vědom si svých povinností vůči druhým a zodpovědnosti vůči celku, dodržuj nestranný přístup, preferuj objektivitu nad osobním postojem“. Tato hodnota představuje vědomé podřízení vlastní vůle vyšší odpovědné vůli. Kázeň je hrdé vědomí příslušníka ozbrojených sil České republiky, že svoje potlačené sobectví dává do služeb celku. Kázeň je základní a nezbytnou ctností, je zárukou úspěchu a musí být tím pevnější, čím svízelnější jsou poměry, v nichž se vojsko ocitne. Proto je třeba, aby k ní byl každý příslušník ozbrojených sil České republiky co nejpečlivěji vychováván.

(3) Statečnost vyjadřuje úsloví „dělej to, co je správné, a to i v případě nepříznivých následků a okolností, neboj se rozhodnout a přijímat nové výzvy, měj sílu překonat složité, nebezpečné a riskantní situace, projevuj iniciativu a tvořivý přístup ke službě“. Tato hodnota představuje odhodlání, morálně-volní a duševní sílu dělat to, co je správné, i v případě možných nepříznivých následků a okolností.

(4) Věrnost vyjadřuje úsloví „bud' oddaný své zemi a její armádě a loajální ke svým nadřízeným, respektuj své spolupracovníky a podřízené“. Tato hodnota představuje věrnost a oddanost zemi a armádě, která ji brání. Znamená ztotožnění a sepětí příslušníka ozbrojených sil České republiky se zájmy a osudy národa, armády, útvaru, jednotky a ostatních příslušníků celku. Blízko k této ctnosti má pojem hrdost, která vyjadřuje vztah k útvaru, jednotce, ale i k vojsku, vojenské odbornosti, hodnostnímu sboru nebo vojenské hodnosti. Spojením věrnosti České republiky a hrdosti vzniká vlastenectví. V tomto kontextu je rovněž třeba učit příslušníky ozbrojených sil České republiky rozdílu mezi věrností a zaslepeností, která nezřídka vede k porušování jak etických, tak právních norem.

Bojový étos

(1) Speciální součástí souboru vojenských hodnot je bojový étos příslušníka ozbrojených sil České republiky, který vyjadřuje úsloví „Vlasti sloužíme, protože jsme se takto svobodně rozhodli a slavnostně přísahali. Neopustíme svého spolubojovníka v boji. Bojujeme, abychom zvítězili.“, a jenž je nepostradatelným prvkem bojové přípravy pro úspěšné naplnění vojenského poslání. K tomu, aby příslušník ozbrojených sil České republiky důstojně obstál v bojové situaci, je nezbytné, aby se s tímto bojovým étosem plně ztotožnil.

(2) Moderní boj, založený na využívání moderních a sofistikovaných zbraní a vojenském vybavení, zásadně změnil svůj charakter oproti předešlým historickým zkušenostem. Je charakterizován zejména nepředvídatelností, vysokou intenzitou bojových

činností, vysokou mírou destrukce, vysokou náročností a komplexností rozhodování velitelů, a to již na úrovni čety, s neporovnatelně závažnějším a zvětšujícím se rozsahem dopadu těchto rozhodnutí na výsledek dané operace.

(3) V bojových situacích se čelí odhodlanému, často krutému a zdánlivě neúnavnému protivníkovi, všudypřítomné destrukci kolem nás a v neposlední řadě též smrti. Je třeba se připravit na střet s protivníkem neoznačeným v souladu s mezinárodním právem a nadnárodním terorismem. Na tuto realitu je zapotřebí se soustavně připravovat a rychle adaptovat s cílem účelně a efektivně reagovat.

(4) Motivací, jak čelit strachu, zraněním, psychickému tlaku a únavě v těchto vypjatých a nebezpečných situacích, je vědomí sounáležitosti k dobře vycvičené, připravené a moderně vybavené jednotce, která je založena na týmovém duchu a která je připravena zvládnout jakýkoli úkol s hrdostí a se ctí.

(5) Bojový étos příslušníka ozbrojených sil České republiky představuje silnou a nezastupitelnou morální podporu navazující na bojové tradice našich ozbrojených sil. Vychází z hodnotových principů a osobnostních vlastností, kterými jsou zejména čest, věrnost, odvaha, hrdost a obětavost, jež se projevují v hrdinství, cílevědomosti, kázni, smyslu pro povinnost, respektu, loajalitě a týmovém postoji. Přijetí a dodržování bojového étosu příslušníka ozbrojených sil České republiky vyjadřuje odhodlání naplnit slova vojenské přísahy a v očích občanské veřejnosti vytvářet potřebnou důvěru a podporu.

(6) Bojový étos příslušníka ozbrojených sil České republiky je sjednocující silou a základem pro udržování bojového ducha jednotek. Cílevědomé dosahování a zachovávání hodnot bojového étosu příslušníka ozbrojených sil České republiky je prostředkem k posilování dostatečné vůle, morální síly a motivace plnit náročné úkoly nejenom v bojové situaci, ale také k překonávání překážek, které vojenská činná služba přináší.